

*До разової спеціалізованої вченої ради
по захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії
у Національному університеті
«Одеська юридична академія»
65009, м.Одеса, вул.Фонтанська дорога, 23*

РЕЦЕНЗІЯ

доцента кафедри політичних теорій Національного університету «Одеська юридична академія», кандидата політичних наук, доцента Завгородньої Юлії Володимирівни на дисертацію Онищенко Олександра Олексійовича з теми «Політичні технології сучасних виборчих кампаній в Україні: тенденції, специфіка та перспективи впровадження», подану на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 052 «Політологія»

Актуальність теми дослідження. Процес невідомого розвитку політичних технологій виборчих компаній спонукає переглядати усталені погляди та сприяти аналізу сучасних тенденцій і можливостей щодо їх реалізації. На разі, складно аналізувати виборчий процес України в умовах повномасштабної війни, проте необхідно з метою якісної підготовки повоєнних виборів, як прояву демократії попри усі перешкоди.

Актуальність теми дисертаційного дослідження обумовлена наступними факторами. По-перше, політичні технології, які використовуються під час виборчих компаній виконують роль головного інструментарію в сучасних виборчих змаганнях, політичному протиборстві. По-друге, використання політичних технологій, як інструменту політичного суперництва, важливе для реалізації політичного плюралізму, чесної, конкурентної та відкритої боротьби. У сучасному світі політичні технології є невід'ємною складовою виборчої кампанії, адже саме вони сприяють мобілізації виборців, створюють політичний імідж та бренд партії.

Обраний Україною демократично-ліберальних шлях розвитку, де права людини є найвищою цінністю, а виборча боротьба відбувається в умовах

реальної конкуренції заснованої на верховенстві права і закону, потребує підтвердження через пристосування нормативної та інституційної складових до викликів сучасності, що спонукає до підтвердження актуальності роботи.

Дослідження є внеском у формування теоретичних знань політичної науки, адже його автор долучається до вирішення окремих питань теорії політичних технологій в сучасних виборчих процесах, розглядає її технологічні та психологічні аспекти.

Тому, можна сказати про своєчасність звернення дисертантом обраної теми і відзначити необхідність осмислення трансформації політичних технологій в умовах розвитку штучного інтелекту та алгоритмів машинного навчання.

Наукова новизна положень, які виносяться на захист. У дисертації надано низку авторських понять, ідей та висновків, які відзначаються новизною і сприймаються з цікавістю, до таких належать:

виділення впливу інформаційно-культурного чинника доби постмодерну на політичні процеси сучасності. Проаналізована трансформація політичних технологій в контексті розвитку наукових викликів та загроз доби постмодерну;

виокремлення цифрової ідентичності людини в контексті технологізації суспільно-політичних процесів сучасності;

вказівка на прояв тенденцій політичних технологій в умовах розвитку штучного інтелекту та алгоритмів машинного навчання. Виділені логовні «ШІ»-технології, які мають найбільший потенціал для використання під час виборчих компаній майбутнього і сьогодення;

визначення ролі інтерактивних чат-ботів для виборчих кампаній.

У дисертації також висловлено ряд інших положень, висновків і пропозицій, які є оригінальними та становлять собою розвиток та становлення ідей, які стосуються досліджуваної проблеми.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Положення і висновки дисертанта ґрунтуються на аналізі вітчизняних і зарубіжних джерел з питань політичної науки, нормативного матеріалу, енциклопедично-довідкової літератури. Автором опрацьовано

значний масив літератури, що безпосередньо чи опосередковано торкається теми дисертаційного дослідження. Положення і висновки є аргументованими.

Практичне значення одержаних результатів. Дисертаційне дослідження може бути використано у науково-педагогічній діяльності при підготовці матеріалів та удосконаленні тематичних планів дисциплін політичного циклу; у науково-дослідній роботі дослідження може слугувати джерелом для інших робіт; в практичній діяльності суб'єктів політики може бути складовою сучасних політичних технологій.

Апробація результатів дослідження. Автором проведена належна апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження викладено в одинадцяти наукових публікаціях, зокрема, чотирьох статтях та семи тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Оцінка змісту дисертації. Структурно дисертація складається із анотацій українською та англійською мовами, списку публікацій здобувача, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (217 найменувань) та додатків.

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертації. Незважаючи на значну кількість позитивних моментів, у дисертації Олександра Онищенка є положення, які носять дискусійний характер і потребують додаткової аргументації здобувачем у процесі публічного захисту, а саме:

1. Автор відзначає у своїй роботі, що «у сучасному виборчому процесі Інтернет-мережа, та соціальні мережі зокрема виступають потужними інструментами формування та просування іміджу». Тому потребує уточнення щодо позитивних та негативних аспектів щодо просування іміджу партії чи кандидата в мережі Інтернет?
2. Дисертант безпідставно стверджує, що в умовах повномасштабної війни в Україні яскраво проявились «кібертероризм» та «кібератаки», які містять політичну та військову складову. У цьому контексті цікавою є точка зору автора щодо трактування даних понять через призму виборчого протиборства, як інциденту до кібердій.

3. У виборчих компаніях України спостерігається використання інноваційних політичних технологій заснованих на сучасних досягненнях технологічного прогресу, тому важливо уточнити автору те, з якими викликами може зіштовхнутись Україна в наступних виборах, які можливо буде провести в Україні, щодо використання інноваційних політичних технологій.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційні положення були відображені у наукових статтях, підготовлених та опублікованих дисертантом, кількість і якість яких відповідає вимогам щодо публікацій, встановлених Постановою КМУ «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12 січня 2022 року.

У дисертації О.О. Онищенко не було виявлено порушень вимог академічної доброчесності. У роботі наявні посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей, які були результатами досліджень інших авторів.

Загалом, робота О.О. Онищенко «**Політичні технології сучасних виборчих кампаній в Україні: тенденції, специфіка та перспективи впровадження**» є послідовним, логічним та завершеним дослідженням, а наскрізні ідеї та формулювання є своєчасними та актуальними. Обсяг основного тексту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 – «Політологія» відповідає встановленим нормативам до такого виду робіт.

Загальний висновок

Таким чином, дисертація О.О. Онищенко «**Політичні технології сучасних виборчих кампаній в Україні: тенденції, специфіка та перспективи впровадження**» відповідає спеціальності 052 – «Політологія» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого Постановою КМУ від 23 березня 2016 року №261, «Порядку

присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою КМУ від 12 січня 2022 року №44, а її автор – Онищенко Олександр Олексійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 052 – «Політологія».

Рецензент:

кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політичних теорій
Національного університету
«Одеська юридична академія»

Юлія ЗАВГОРОДНЯ